

ЧЕТИРИДЕСЕТ И СЕДМО ЗАСЕДАНИЕ

София, четвъртък, 18 октомври 1990 г.

(Открито в 15.15 часа)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (*Звъни*): Присъствуват 294 души, отсъствуват 106, ако е вярно това, което е дадено, макар че има доста празни места и може би цифрата ще се промени.

Дневният ред ви е раздаден. Той съдържа четири точки.

Първа точка. Информация за хода на работата на Анкетната комисия за досиетата на народните представители;

Втора точка. Второ разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии;

Трета точка. Проекторешение по изложението на Председателя (Президента) на Републиката;

Четвърта точка. По проектопрограмата на правителството.

Имате ли предложения и съображения по дневния ред? Има думата министър-председателят г-н Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Бих искал да направя едно предложение по дневния ред с кратка мотивировка. То се свежда до снемане от разглеждане на точка четвърта от дневния ред.

Господин председател! Повечето от постоянните комисии на Великото Народно събрание изпълниха поръчението, което им беше дадено миналата седмица, за разглеждане на правителствената програма при активно участие на членовете на правителството. Вчера ние чухме заключението на редица комисии. Не принадлежи на мен правото да давам оценка на тези заключения, но искам веднага да отбележа пред вас, че мненията и бележките на постоянните комисии, които чухме вчера, са в много голяма степен приемливи за правителството. Без всякакво затруднение те биха могли да бъдат отразени в окончателния вариант на правителствената програма. Аз бих могъл да поема и сега такъв ангажимент пред вас. Особено важни за нас бяха заключенията на Комисията по икономическата политика, на Бюджетната комисия и на Комисията по социалните въпроси. Трябва да кажа, че изцяло приемам препоръките и заключенията на тези комисии. Правителството има готовност да ги отрази още сега в заключителния вариант на програмата, или да ги има предвид при

приемане на плана за реализация на правителствената програма, ако тя бъде одобрена от Великото Народно събрание.

Искам обаче да отбележа със съжаление, тъй като според мен времето беше достатъчно, че нашето решение да бъде създадена сводна група, която да сумира и да подготви проектозаклучение на Великото Народно събрание като цяло и евентуално проект за решение на Великото Народно събрание, такава група не се създаде. Може би защото не всички комисии бяха приключили работа, а също така и поради това, че не бяха определени представители на отделните политически сили в парламента. Смятам, че в тази си част нашето решение трябва да бъде изпълнено и да се доведе работата до край, като една сводна група предложи съответните изменения и допълнения, както и корекции в програмата и проект за решение. Екип на правителството ще бъде на разположение на сводната група постоянно през днешния и следващите дни, които тя евентуално би трябвало да употреби за работа.

Искам да ви информирам също така, че се проведеха много продуктивни срещи с основните синдикални организации и организации на работодателите (или повечето от тях). Въпреки основателните бележки и някои резерви, които бяха изразени в хода на тези консултации, общата оценка на работодателите и на представителите на работниците и служещите съвпадат с тази на Комисията по икономическата политика. Беше изразена готовност да се сътрудничи с тези организации в рамките на тристранната Комисия за съгласуване на интересите, включваща, както е известно, представителите на правителството, работодателите и синдикатите. Договорихме се и за допълнителни консултации, както при подготовката на окончателния вариант на програмата, така и в хода на нейното изпълнение.

Бих искал да подчертая също, че първите реакции на международната общност, макар че все още е рано да се правят много далеч отиващи изводи, са окуражаващи.

С една дума, според мен, създава се реална възможност да получим това, което досега ни отблъгваше и което толкова често се прокламираше в тази зала като наша обща цел, а именно: парламентарен консенсус като основа за обществен консенсус. Мисля, че за това са необходими един-два дни работа. Смятам, че постигането на съгласие в парламента по Програмата на правителството е от особена важност най-малкото по три причини:

Първо, ние имаме договореност (политическа договореност), че в страната има проблеми, има теми, които по своето естество са надпартийни и по които не е допустима никаква партизанщина. Това са икономиката, икономичес-

ката политика, екологията, социалната защита, културата и науката, външните отношения и националната сигурност.

На второ място, ние трябва да сме наясно, че икономическата и социалната реформа поставят пред нас изключително тежки проблеми и отправят към нас много тежки предизвикателства. Те изискват огромно напрежение и мобилизация на силите на нацията, изискват големи жертви и усилия. Само едно национално съгласие, само обстановка на граждански и социален мир, само готовност за национално единорействие могат да бъдат предпоставка за успеха на тези исторически по мащаб, дълбочина и значение икономически и социални реформи.

На трето място, още веднъж бих искал да подчертая международното значение на националното съгласие. Във всички контакти, които имахме във връзка с програмата, преди тя да бъде представена и след като беше представена, ни беше подсказано пределно ясно, че не е достатъчно да имаме приемлива за международната общност програма; че трябва да са налице политическите условия тя да бъде реализирана; че само народ, който е в състояние да поддържа ред в собствения си дом, който показва воля и достатъчна степен на национална мобилизация, за да извърши този тежък преход, може да разчита на международна подкрепа. Това го показват и преговорите с Международния валутен фонд, които са в ход след посещението на изпълнителния директор на фонда г-н Камдесю.

Аз мисля, че определено трябва да си дадем сметка опитът да се извърши този преход без национално съгласие, без минимум национално съгласие, означава провал на реформата, дискредитация на тази реформа и поставя под заплаха не само целите на самата реформа, но и демократизацията на България, прехода към пазарна икономика. Освен това, заплашва с връщане назад във времето, със социално и политическо напрежение, с дълбока дестабилизация на българското общество. В тази връзка, ние всички още веднъж... *(Ръкопляскания от страна на СДС за прекъсване)* Това е новост в парламента. Благодаря!

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Вие правите изказване!

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Аз не правя изказване, а правя обосновка на предложението по дневния ред. Минавам към него. Благодаря за вашата любезност.

Ние всички би трябвало да изпитваме достатъчно чувство на национална отговорност, тъй като не става дума за партии и партийни интереси. *(Ожидание в залата)* Затова искам да заявя пред вас, моля да чуете това заявление, то е важно, да заявя недвусмислено, че без широка парламентарна подкрепа, без ясно отношение на Великото Народно събрание към програмата, която пра-

вителството е представило на вашето внимание, аз лично не бих поел пред вас и пред българския народ и без това тежката отговорност за изпълнението на тази програма. Липсата на такава подкрепа би ме накарала да поставя пред вас на обсъждане въпроса какво правителство е в състояние да осъществи програмата и кой би трябвало да го оглави.

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Да се проведат нови избори.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Затова правя следното предложение: да не дискутираме днес точка четвърта, да я снемем от дневния ред. Да се даде възможност за приключване на работата така, както ние с вас уточнихме миналата седмица, т.е.: да се даде възможност на сводната група да обобщи предложенията и мненията на комисиите, като евентуално се консултира с ръководствата на комисиите и с членовете на правителството, както казах, ние ще бъдем на разположение за това. Да продължат и политическите консултации, които са вече в ход между парламентарните политически сили. Утре, до края на деня, Бюрото на Великото Народно събрание и ръководствата на парламентарните фракции да бъдат запознати с работата на сводната група, с резултатите от тази работа и с резултатите от политическите консултации, които неминуемо ще се отразят на съдържанието на политическия раздел от програмата на правителството. Да се даде възможност тези консултации при необходимост да продължат и в понеделник, във вторник, ако се съгласи Великото Народно събрание или най-късно - сряда, ако то не се съгласи с това, да се проведе дискусиата по програмата и да се вземе окончателно решение от Великото Народно събрание.

Призовавам ви да не пропуснем шанса за постигане на парламентарно съгласие, защото историята тежко ще ни съди за това. (*Ръкопляскания отляво и средата на залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: По точка четвърта има думата Стоян Ганев.

СТОЯН ГАНЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми народни представители! С голямо внимание изслупахме изявлението на г-н Луканов и веднага мога да кажа, без да съм се консултирал с моите колеги, че ние не можем да не се отнасяме с уважение към неговия стремеж да чуе мнението на парламента, да види какво мислят парламентаристите по този жизнен въпрос за нацията.

Разбира се, конституционно няма никакво изискване програмата на правителството, което е избрано, получило е одобрението на необходимото мнозинство, да бъде одобрявана или отхвърляна. Такова конституционно изискване няма. Разбира се, както вече отбелязах, сме абсолютно съгласни с позицията

на г-н Луканов, необходимо е парламентът да каже своето мнение и своето разнообразие от мнения по програмата, за да може правителството да се съсредоточи върху конструктивните, според него, предложения, за да може да осъществява своята програма в обстановка на конструктивност. В този смисъл ние не можем да приемем една друга постановка, която се съдържа в изказването на г-н Луканов, а именно, че не е необходимо да се провежда разискване по програмата. Доста време ние разполагаме с тази програма и в парламентарния Съюз на демократичните сили има яснота в позициите, но, разбира се, не извън парламента, не в кулоарите, не в кабинетите, а преди всичко тук, в пленарната зала на Великото Народно събрание, тези аргументи трябва да се чуят, върху тях трябва да се разиска. Правителството внимателно да слуша, видяхме, че желанието е такова и в резултат да се достигне до онази програма, която нашата нация, нашият народ чака.

Поради това смятаме, че още днес е необходимо да започнат разискванията по програмата така, както между другото и цялата общественост е настроена, очаква тези разисквания. Не на последно място като аргументация в полза на разискванията тук, в пленарната зала, е и принципът за гласността. Обществеността иска да знае какво става тук. Извън тази зала се знае много малко какво се говори, какви са аргументите, какви са тезите, какви са контратезите. Затова парламентарният Съюз на демократичните сили винаги е бил и в този случай е за разисквания, дебати по програмата, гласно така, както подходда на един начинаещ, но с потенциал, парламент, какъвто е Великото Народно събрание. Ние настояваме разискванията по тази програма да започнат, но това не пречи едновременно с разискванията и след днешните, да продължат всички механизми за търсене на съгласие, на консенсус, към който ние също се стремим. *(Ръкопляскания отъясно)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има ли други изказвания по дневния ред? - Няма други изказвания.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Има по друг въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги народни представители! Предлагам като точка първа в дневния ред да се включи въпросът за гласуване на второ четене на законопроекта за изменение на Конституцията по чл.143, ал.2. Вчерашното гласуване, което проведохме, имаше ролята на гласуване по принцип. Сега виждам, че в залата на Народното събрание има достатъчно много народни представители и спокойно може да се постави този въпрос. Може би по него няма да възникнат допълнителни разисквания.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Искам да попитам дали има пълна готовност по отделните точки, тъй като при нас до последния момент не беше постъпило проекторешението по изложението на Председателя (Президента) на Републиката. Комисиите готови ли са?

Има думата Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! Мисля, че господин Ганев започна спор да има или не дискусия, без да има достатъчно основание за това. Не знаей как беше разбран министър-председателят, но ние не сме против дискусията. Ние сме за дискусия по тази програма и всеки от нас има какво да каже, включително и с критични бележки.

След като комисиите имаха дискусии през тези дни и постигнахме съгласие само с една или две от тези комисии, а в другите комисии практически нямаме ясни съображения, които да са изложени пред парламента, а знаем, че вървят изключително интензивни консултации, включително и на президентско равнище ние предлагаме да има дискусия. Нека да има, да бъде достатъчно гласна, но не е ли по-добре да не става днес, а нещата да се дообработят в комисиите, за да можем да проведем предстоящите консултации, които всички знаем са насрочени, включително и за утре, и тогава да се върнем отново към този въпрос.

Ние смятаме, че това предложение е по-разумно и че то практически ще ни даде възможност да направим действително плодотворна дискусия на основата на по-сближени позиции, а не отново да превръщаме парламента в митинг с конкретни партизански политически цели.

Благодаря. *(Ръкопляскания отляво)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Савов ми даде една информация тук, но искам още един път да попитам. Както разбирам, по точка трета още няма готовност. Така ли е, господин Савов? Имате думата.

СТЕФАН САВОВ: Работната група, която беше създадена вчера, работи и сутринта и до преди малко. Остана да се доуточни една точка с Президента и ние предлагаме това да остане в дневния ред, като се налягаме, че след почивката ще може да се достигне до консенсус. Не би трябвало да се отлага, ако се постигне консенсус, за който работим досега.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Дами и господа народни представители, аз се извинявам, че вземам за втори път думата, по тези дни контактните групи на основните парламентарни фракции, представени във Великото Народно събрание, постигнаха консенсус и съгласие по въпроса за избор на нов главен прокурор на Народна република България и за състав на Върховния съд.

Ето защо предлагам в дневния ред да бъде включена и точка по избор на главен прокурор на Народна република България, а също така и за председателя на Върховния съд, заместник-председатели и член-съдии.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има ли още съображения по дневния ред? Крум Неврокопски, заповядайте.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ (*Посрецинат с ръкопляскания и оживление в залата*): Господин Томов, моля, елате тук. (*Смях в залата*)

Става въпрос за включване в дневния ред, така ли?

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Да.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Този въпрос, както вчера се разбрахме с Вас, не е уточнен и не би трябвало да внасяте предложение, по което контактната група не е уточнила становището си напълно. Вие ще внесете пак раздразнение, ще станат пак разпавии. (*Оживление*) Достатъчно са точките от дневния ред. Ако приемем целия дневен ред, както е предложен от председателството, не са ли достатъчни? Какво толкова много е необходимо сега?

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Аз приемам тази реплика със същата усмивка, с която господин Неврокопски ни дари току-що. (*Оживление, смях*)

Искам да информирам уважаемите дами и господа народни представители, че, първо, контактната група и току-що аз отново сондирах мнението с нашите колеги от СДС, прие съгласие. След като прие съгласие в присъствието също на представител на БЗНС, и аз моля това да бъде уточнено, мога да цитирам поименно кои са присъствували, след като в момента сондирахме мнение с нашите колеги дали това е необходимо днес и дали е възможно, се оказва, че е необходимо. След като аз направих своето предложение, ще ви кажа и какъв е мотивът за това предложение. Ние можем да придвижим много бързо и лесно един въпрос, който да създаде и така необходимата ни психологическа атмосфера за нормална дискусия по останалите.

Завършвам със същата усмивка, с която г-н Неврокопски ни дари.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Не става дума за усмивка, става въпрос, че дневният ред, така както е предложен, е достатъчно голям и не е необходимо да приемаме нови точки.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Предлагам първата точка от нашия дневен ред да бъде предложението, което бе направено - на второ четене да мине законопроектът за промяна в Конституцията.

Който са съгласни с тази точка, моля да гласуват. Против? - 12. Въздържали се? - Няма.

Тази точка се приема.

Втора точка - информация за хода на работата на Анкетната комисия за досиетата на народните представители. Тя е гласувана от вчера, мисля, че няма да отнеме и много време. Моля, които са съгласни, да гласуват.

Против? - Двама. Въздържали се? - Няма.

Приема се тази точка от дневния ред.

Трета точка - второ разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

Които са съгласни с тази точка, моля да гласуват. Против? - 12. Въздържали се? - 14.

Приема се и тази точка от дневния ред.

Има предложение да остане в дневния ред и да се разглежда в зависимост от това дали ще се получи готово проекторешение точката, която стана четвърта - проекторешение по изложението на Председателя (Президента) на Републиката.

Които са съгласни с тази уговорка, моля да гласуват. Против? - 20. Въздържали се? - 22.

Приема се и тази точка.

За пета точка бяхме предвидили проектопрограмата на правителството.

Изслушахме съображението на министър-председателя по тази точка. Той предлага тази точка да не се обсъжда днес с оглед сводната група да се произнесе по програмата, а също така да се даде възможност на политическите сили на парламентарните групи да продължат консултациите си.

Предложението на г-н Луканов е да се получи отговор от сводната група още утре след обяд, за да може Бюрото да обсъди и да вземе становище, като въпросът се постави на пленарно заседание.

Стоян Ганев иска думата по този въпрос. Заповядайте.

СТОЯН ГАНЕВ: Господин председател! В парламента етиката, парламентарната етика се отнася не само до парламентаристите в залата, но и до председателстващия. *(Ръкопляскания от опозицията)* Поради тази причина аз решително протестирам срещу начина, по който в момента Вие ръководите заседанието. Имам предвид това, че, първо, предложението, което направи г-н Стоилов, не може да се включи веднага като точка първа или втора. Това не зависи от Вашето желание, а то е предложение, което следва след точка четвърта. По логиката на какво Вие включихте тази точка като първа или втора? - За законопроекта за изменение на Конституцията.

Това е първият въпрос.

Вторият въпрос е защо по такъв начин поставяте пред парламента въпроса за точка четвърта. Точка четвърта е предложена, макар и никак не перфек-

тно, по проектопрограмата на правителството. Това е първото предложение. Уважаваният господин министър-председател направи друго предложение. Същевременно парламентарният Съюз на демократичните сили подкрепи точка четвърта, т.е. това предложение, което е включено в проектодневния ред от Бюрото.

Следователно няма да се гласува първо това, което Вие в момента се опитвате да предложите на парламента.

Аз разбирам стремежа на някои народни представители да се включат разнообразни точки в дневния ред днес именно, когато цялата общественост чак разискванията... *(Ръкопляскания в опозицията, викове "Е-е-е" в блока на БСП)* Разискванията по проектопрограмата.

Аз не мога да разбера обаче едно. Предполагам и много, които са тук, в тази зала, също така се учудват: защо господин Луканов, защо представителят на парламентарната група на Българската социалистическа партия г-н Томов не желаят именно днес, както е предвидено, да започнат разискванията. Та нали тези разисквания, ако те са конструктивни и демократични, ще помогнат на консултациите, които ще бъдат утре и в следващите дни!

Затова ние желаем, искрено желаем разисквания да има днес и се надяваме на вашата конструктивност, такава, каквата е днес нашата позиция.

Благодаря ви. *(Шум в залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата министър-председателят г-н Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Уважаемият народен представител Стоян Ганев е най-големият майстор между нас на конструиране на тези, с които той сам си спори. *(Бурни ръкопляскания от блока на БСП)* Аз не съм привърженик на подобно парламентарно самообслужване. *(Бурни ръкопляскания от блока на БСП)* Аз казах много ясно две неща. *(Стоян Ганев се провиква от място: Не желаете обсъждане.)* Ето отново Вие демонстрирате това, което току-що казах. Вие казахте, че не желая обсъждане, а аз страстно го желая, господин Ганев. *(Шум в залата)* Но аз желая обсъждане, което да е полезно за България, а не обсъждане, което да е полезно за един или друг народен представител. *(Възгласи "Браво", бурни ръкопляскания от блока на БСП)* Щом сте толкова агресивен, Ви отправям директно предизвикателството, че Вие не желаете доброто на България с обсъждането, което целите именно днес. *(Шум и викове: "У-у-у" от блока на СДС; ръкопляскания от блока на БСП)*

Правителството желае да има дискусия така, както бяхме се договорили в Народното събрание, след като комисиите и в това число сводната работна

група, от която никой не се е отказал, ние гласувахме за това, да свършат своята работа. Според мен тогава гласната, публичната дискусия, пред очите на цялото обществено мнение ще бъде действително полезна. *(Ръкопляскания)* И аз моля, господин председател, без да се обосновава моето предложение, аз го обосновах достатъчно дълго, да бъде поставено то на гласуване първо, като най-отдалечено предложение, поне така тълкувам правилника. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Давам думата не за дълги дискусии, на г-н Луджев като подпредседател на парламентарния съюз.

ДИМИТЪР ЛУДЖЕВ: Аз ще бъда съасем кратък.

Първо, моята молба е към г-н Луканов и към всички останали, които ръкопляскаха по този повод да не говорят толкова сигурно от името на България и за интересите на България, която те представляват. *(Ръкопляскания от блока на СДС)*

Второ, аз мисля също и в това отношение изразявам становището на парламентарния Съюз на демократичните сили, че изказването на становищата на парламентарния съюз по въпросите, които ни разделят, по реалните проблеми, които стоят като пречка да се постигне това, за което г-н Луканов настоява - национален консенсус или парламентарен консенсус, само ще подпомогнат разговорите между политическите сили, тъй като изглежда е дошло време да си кажем какво ни разделя свършено спокойно, ако може етично, за какво ние настояваме, макар че сме го казали неведнъж, и какво Вие виждате като Ваше разбиране. Но вижте какво - от 10 ноември мина почти година, от решенията на "кръглата маса" доста време, от съставянето на парламента минаха три-четири месеца. *(Оживление и шум в залата)* Господа народни представители, господин министър-председателят се обоснова с предложението приблизително 20 минути. *(Възгласи на неодобрение и оживление в блока на БСП)*

Господа народни представители! Само с това искам да заключа, стига сме си играли на демагогии и на общи приказки. *(Бурни ръкопляскания и възгласи "Браво" от блока на СДС)* Аз после ще говоря може би първи и ще бъда по-убедителен от това, което казвам, но нека да си кажем нещата такива, каквито са. Дошло е това време. *(Викове и ръкопляскания от блока на СДС)*

(Александър Йорданов настоява да вземе думата)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Не давам повече думата. *(Викове от блока на СДС)* Не давам повече думата. По дневния ред има предложение за гласуване. Искам да припомня *(Оживление и викове в залата. Нищо не се чува)* Моля ви се, дадох и на двамата ръководители на парламентарните групи. По един от страна. Моля ви се! Знаете много добре процедурата, когато се пос-

тави въпрос за гласуване, се дава от двете страни да се потвърди. (*Оживление в залата*)

Пристъпваме към гласуване на най-отдалеченото предложение. (*Възгласи на неодобрение, оживление в блока на СДС*) Моля ви се! По същия начин гласувахме на Неврокопски, въпреки предложението на Бюрото.

Господин Ганев, искам да Ви напомня, че не за първи път предложения на Бюрото не се гласуват.

Които са за предложението да се оттегли обсъждането днес и да се прекъснат тогава, когато се получат съответни резултати, моля да гласуват. Кои са против оттеглянето на тази точка? (*Викове от блока на СДС - "Не участваме в гласуването"*) Добре, не участвате в гласуването. Въздържали се има ли? - Един.

189 души са гласували "за" снемането от дневния ред на точката, която ние предложихме. (*Невероятен шум и викове от блока на СДС: "Няма кворум"*) Има кворум.

Имаше последно предложение за включване в дневния ред избор на главен прокурор и председател на Върховния съд и състав. Които са съгласни с включването на тази точка, моля да гласуват. (*Шум и викове от блока на СДС*) Кои са против? Въздържали се?

(*Петър Берон излиза на трибуната и иска думата*) Да приключи гласуването, чакай. (*Петър Берон настоява*)

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господа! Така просто не върви работата. Разберете едно - това налагане на волята си да няма гласуване ние знаем много добре, че може да го наложите с просто мнозинство. Това не е нужно да се доказва. Но не е нужно да се правят такива силови упражнения, защото те не довеждат до никъде. Аз откровено казано не мога да проумея нежеланието да се открият днес дебати. Аз ви уверявам, ние всички изслупахме предварителната схема на изказванията на нашите представители и мога да ви кажа, че това съвсем не са чак толкова разрушителни изказвания, както вие очаквате. (*Оживление и шум в залата*) Напротив, колеги, това са изказвания на специалисти, които внимателно са се запознали с програмата, които имат по принцип положително отношение по нея, а обаче имат редица критични бележки, които съвсем не е без полза да се чуят. И ако всички критики в този парламент се правеха само в кулоарна и кабинетна обстановка, няма смисъл да се събираме в тази зала, освен да правим една бутафория като предишния парламент. Разберете го това!

Затова нека не си правим такива извивания на ръцете - ние да напускаме, вие да си налагате с обикновеното мнозинство въпросите, защото ако така ста-

ва, ние наистина ще решим, че може да си провеждате заседанията и без нас.
(Ръкоплясания от блока на СДС)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Давам думата на Гиньо Ганев по точка първа да предложи... Моля ви се! (Янаки Стоилов излиза на трибуната)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Имам една реплика - за да не прекъсвам уважания г-н Гиньо Ганев - тя е към колегата Стоян Ганев. Той каза, че, може би воден от някакви други мотиви, аз съм предложил тази точка и тъй като никакви други мотиви не съм имал, не бих приел този тон, наистина, на конструиране на съжденията. (Шум в залата) Моля ръководството да каже дали това не е било просто един пропуск от вчера. Това е законопроект, внесен по инициатива на г-н Луджев и аз искам наистина да приключим с този въпрос, който е въпрос за три минути. Така че нека да не се правят подобни заключения, ако искаме взаимно да подкрепяме различните предложения! (Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Гиньо Ганев.

ГИНЬО ГАНЕВ: Първо, отново искам, господин председател, да се обърнете към народните представители и особено към тези, които са във от залата, да заемат местата си тук, защото гласуването на този проект изисква мнозинство от две трети от общия брой на народните представители. И им дайте три минути, за да се придвижат към залата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля народните представители да заемат местата си в залата и да седнат! Много моля! (Шум в залата)

ГИНЬО ГАНЕВ: И така, господа, на второ гласуване...

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Къде отиде дневният ред?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля Ви се!

ГИНЬО ГАНЕВ: Не са ли го приели? Благодаря ви.

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: След първо четене не сме обсъждали законопроекта в комисиите и нямаме становище!

ГИНЬО ГАНЕВ: На второ разглеждане...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, изслушайте докладчика!

ГИНЬО ГАНЕВ: На второ разглеждане законопроектът за изменение на действащата Конституция. Понеже чух тук от един народен представител или по-точно от една народна представителка бележка по коридора, че комисията не се била произнесла втори път по законопроекта, искам да й кажа точно, че това се прави само тогава, когато след първото гласуване или при първото разглеждане са постъпили предложения за изменение и допълнение към първоначалния текст. Това е изрична разпоредба на правилата и на известната парламентарна практика! Понеже..., моля ви!

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Господин Ганев, не е гласуван дневният ред!

ГИНЬО ГАНЕВ: Не казвайте това на мен, господин Йорданов! В момента аз не ръководя заседанието.

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Но Вие взехте думата!

ГИНЬО ГАНЕВ: На мен ми я дадох!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Дадох я по точка първа.

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: А дневният ред още не е гласуван!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Как не е приет? Точка по точка сме го приели! Как не сме гласували? Всички точки сме ги гласували!

ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви... (*Шумът в залата не секва*)

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: От цялата зала само Вие мислите, че е така!

ГИНЬО ГАНЕВ: И така, пред нас е едно единствено предложение от този законопроект, което трябва да се гласува сега на второ четене и коректно е предложението, което се направи, защото то е в съответствие с установените правила, а именно: Второто гласуване се прави на различно заседание, това е днешното второ заседание.

Чете текста: Предлага се да се гласува следното съдържание на чл.143, ал.2 на Конституцията: "Проектът за нова Конституция се разглежда по реда и в сроковете, установени от Великото Народно събрание. Проектът за изменения на действащата Конституция се поставя на дневен ред не по-рано от две седмици и не по-късно от три месеца след неговото постъпване в Народното събрание."

Моля Ви, господин председател, подложете това предложение на гласуване!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Тези, които са съгласни с предложениия текст, приет вече на първо четене, моля да гласуват. Да се брои този път! Има ли против? Въздържали се? - 311 "за". Седем против и трима въздържали се. Приема се.

(*Ръкопляскания*)

ГИНЬО ГАНЕВ: И така, господа, понеже втората част на предложението на комисиите има характер на решение, а не на законопроект, то не се подлага на второ гласуване. Благодаря, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Петър Берон има думата.

ПЕТЪР БЕРОН: Аз се извинявам, че втори път взимам думата, но искам от името на нашия парламентарен съюз да отправя два протеста.

Единият протест е, че се започна обсъждането на дневния ред по най-безцеремонен начин, без този дневен ред да бъде гласуван изцяло!

Вторият протест е, че бяха дадени квалификации по адрес на нашия говорител Стоян Ганев, че не милее за България, че е против интересите на България и т.н. - неща, които са... Според мен министър-председателят си позволи доста голяма волност в това отношение и аз призовавам той да поясни какво е искал да каже или Комисията по етика да разгледа това негово изказване! Благодаря ви. *(Бурни ръкопляскания от блока на опозицията)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: 15 минути почивка. *(Звъни) (Подсвирквания и неодобрителни възгласи от страна на опозицията)*

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: По точка втора от дневния ред - **ВТОРО РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ.**

Има думата господин Джеров. Извинете, господин Джеров, госпожа Поптодорова има думата.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Упълномощена съм от парламентарната група на Българската социалистическа партия да възразя срещу неотдавна отправените обвинения срещу министър-председателя на държавата като необосновани и недопустими. *(Ръкопляскания от страна на БСП и средата на залата)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Преди това трябва да дадем думата по точка първа: **ИНФОРМАЦИЯ ЗА ХОДА НА РАБОТАТА НА АНКЕТНАТА КОМИСИЯ ЗА ДОСИЕТАТА НА НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА КОЛЕГАТА ГЕОРГИ ТАМБУЕВ.**

ГЕОРГИ ТАМБУЕВ: Уважаемо председателство, уважаеми господа народни представители! Вчера от името на ръководството на нашата Анкетна комисия, Комисията по досиетата, поисках да повдигна някои въпроси от организационен характер, които спъват нашата работа. Както знаете, бях прекъснат от уважаемия господин председател, академик Николай Тодоров, с обещание, че ще ми се даде думата по-късно. По-късно г-н Гиньо Ганев съобщи, че днес се включвам в дневния ред, за да запозная Великото Народно събрание с работата на комисията. Рано е още да давам отчет за нашата дейност, но все пак съм длъжен да споделя някои мисли за първите ни стъпки. Вече вие всички знаете, че на пленарното заседание пръв повдигна въпроса за досиетата многоуважаемият председател на Социалдемократическата партия - немарксист, господин Янко Янков. Народът трябва да знае какви сме и за какво сме тук, заяви той. Изказването му бе съгласувано с една акция за събиране на под-

писи и аз трябва да ви съобщя, че в архива на нашата комисия има няколко добре подвързани тома с хиляди подписи на граждани, които подкрепят инициативата на г-н Янко Янков. Това са гласове на хора, наши избиратели, които не могат да останат без последствие. Ние като народни представители сме длъжни да се вслушаме в тези гласове. Нека да си спомним онова пленарно заседание за досиетата, когато залата изведнъж се зареди с различни електрически заряди. Тогава сякаш дяволът даде знак и отляво, и отясно и атмосферата се напомпа до такава степен, че всеки момент можеше да избухне. Изказаха се петнадесет народни представители и почти всеки един, към първоначалната идея на г-н Янко Янков, притуряше и нещо свое. Кълбовидната мълния за досиетата нарастваше в една своеобразна лавина от гръмотевици. Всяка политическа сила, съобразно своите тяснопартийни интереси си въобразяваше, че ще извлече някаква политическа изгода от работата на Анкетната комисия. Първите наши заседания бяха продиктувани от бурно изразената воля на народните представители. Ние решихме да не се поддаваме на емоциите и анатемите, независимо от какъв цвят са оцветени, а да пристъпим към работа трезво, с непоклатимата сила на разума. Решихме още, доколкото съвестта ни позволява, да бъдем обективни и безпристрастни. При пълен консенсус, без да прибъгваме до пропорционалната воля на мнозинството, очертахме границата на нашата дейност:

Първо, досиетата (така както постави въпроса г-н Янко Янков);

Второ, криминалното минало на народните представители.

Останалите многобройни въпроси, които бяха адресирани към нашата комисия, имаше желание дори да включим в нашата работа и радиото, и телевизията, като институции на пряко подчинение на Великото Народно събрание, ние решихме да предоставим на другите анкетни комисии. При това си дадохме мъжка, джентълменска дума, че при никакви обстоятелства няма да станем волни или неволни разпространители на позорни обстоятелства за народни представители до пълното изясняване на всеки конкретен случай. Естествено, преди да пристъпим конкретно към работа, след очертаването, така да се каже на нашия статут, трябваше да проучим международния опит и да го поставим с нашите намерения. Оказа се, че въпросът за досиетата не е само въпрос на морал, а въпрос на сигурността на съответната държава. Всяка структура, която се занимава със сигурността, има своя агентура, има свои информатори. Понятието доносници в смисъла, в който ние го разбираме, въобщо не съществува. Информаторите са защитени от законодателството на всяка държава, независимо от това дали то е тоталитарно, или демократично и това, което нас ни поразя и ни хвърля в дълбок размисъл за евентуалната отг

ворност, която поемаме като Анкетна комисия по досиетата е, че нито една Държавна сигурност, при каквито и да са промени във властта или на властта, не разкрива своите информатори. Няколко примера: по данни на радио "Свободен Берлин" 68 от 400-те депутата от различни партии във Висния парламент на ГДР са заподозрени, че са били агенти на ЩАЗИ. Решено е досиетата на бившето Министерство на държавната сигурност да бъдат строго засекретени. Който вземе, разпространи или публикува данни от тези досиета, подлежи на наказание до две години лишаване от свобода. Дни преди обединяването, според министъра на вътрешните работи, ако обществеността получи достъп до досиета, ще се надигне ураган, или ще избухне гражданска война. В Гърция, когато ПАСОК падна от власт през 1989 г., се обсъжда въпросът за досиетата. В тази връзка парламентът приема решение досиетата, без да се отварят, за да не се предизвиква национална омраза, разпалване на страсти и т.н., да бъдат унищожени. Цялата операция по унищожаването се извършва от парламентарна комисия пред телевизионните камери в металургична пещ. В Полша досиетата са строго засекретени. Според изявление на министъра на вътрешните работи разсекретяването им крие опасност от обвинения във всички смъртни грехове. Това, според мене, води до подкопаване на държавата.

Как стоят нещата у нас? Почти както и другите държави. Комисията ни имаше среща с представители на ръководството на Министерството на вътрешните работи. Ние разговаряхме откровено по всички възникващи ни въпроси. Теретично се запознахме с наличните фондове от архива на министерството, които могат да ни бъдат предоставени. Материалите по линията на Народната милиция са открити и могат да се ползват. Материалите по линията на Държавна сигурност са закрити и са защитени от Закона за държавната тайна и Наказателния кодекс. В Наказателния кодекс има самостоятелен раздел - престъпление против държавната тайна, така че, за да стигнем до тях ние трябва да променим нашето законодателство. Освен това, се палат някои промени в Указ 1670 от 20 август 1974 г. за Държавната сигурност. Очевидно ще се наложи нашата комисия да поработи по този въпрос със Законодателната комисия и Комисията по националната сигурност на Великото Народно събрание.

Трябва много сериозно да се прецени не само законността, но и целесъобразността на това проникване. Що се отнася до второто направление на нашата дейност за криминалното минало на народните представители, там не съществуват никакви трудности. Има въпроси за потиснатата дажност, за реабилитацията и пр., които ще решим съвместно със Законодателната комисия.

Ние като Комисия по досиетата сме подготвили проект на една декларация, която в скоро време ще бъде предоставена на вашето внимание. Преди да пристъпим към конкретната си дейност, ще помолим всички народни представители да подпишат тази декларация.

А сега няколко думи по въпроса защо вчера поисках думата. Нашата работа се спъва от чисто организационно-технически неуредици. Ние сме дали заявка за стая или кабинет с каса за съхраняване на поверителни документи, обзаведена според изискванията на Закона за държавната тайна. Такава стая или кабинет още нямаме. От три седмици чакахме администрацията на Великото Народно събрание да ни предостави списък на всички народни представители със съответните данни, необходими за нашата работа. Такъв списък, трябва да ви кажа, че едва днес ни беше предоставен. Може би се разбра, че ще се постави въпрос от тази висока трибуна. Разбира се, в него 32 народни представители още не са дали своите данни за единния граждански номер, който ни е необходим за по-нататъшната дейност. Поставяме си големи цели, а се препъваме в дребни камъчета. Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Във връзка с информацията на колегата Тамбуев искам да кажа, че няма да има разискване, но трябва да допълня по повдигнатия въпрос, че липсва стая за тази комисия - самата комисия досега не е поискала такава стая и ако беше дала съответната заявка чрез техническия секретар, щеше веднага да я получи.

ГЕОРГИ ТАМБУЕВ (От място): Писмено сме дали такава заявка.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: По точка трета от дневния ред - **ВТОРОТО РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ**, давам думата на председателя на Законодателната комисия Александър Джеров.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Господин председател, госпожи и господа народни представители. Пред второ гласуване сме на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии. Както ви е известно той беше гласуван на първо четене. Постъпиха много предложения и Законодателната комисия в няколко заседания обсъди всички направени предложения. Имаше твърде много дебати във връзка с новите предложения. Законодателната комисия счете за необходимо да се събере с представители на Министерството на вътрешните работи и Министерството на народната отбрана, за да можем да изясним точно понятията, с които работим, защото Законодателната комисия не беше в състояние точно да познава спецификата на названията в двете министерства - на народната отбрана и на Министерството на вътрешните работи.

Допълнително беше изградена и една комисия, бих казал подгрупа, с представители от Законодателната комисия, която се събра, за да улесни работата вчера.

В резултат на направените обсъждания не само върху казаното, но и върху основния проект, пред вас е представен законопроектът за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

Ще си позволя съвсем накратко няколко думи върху съображенията на Законодателната комисия, за да предложа на вашето внимание този проект.

Създава се нов чл.12а. Имате го пред вас. Няма да го чета. Съображенията са: текстът цели да се осигури деполитизация по същество в системата на държавния апарат. Държавният апарат не бива да се използва за решаване на задачи на отделни политически партии и организации. Той трябва да има надпартиен национален характер. Именно поради това се забранява държавните служители да осъществяват политическа дейност по своята месторабота. Осъществяването на такава дейност би попречила за осъществяване на тяхната надпартийна дейност.

Това е във връзка с предложения нов от Законодателната комисия чл.12а.

Чл.14 беше разширен в сравнение с направеното предложение, като се запази по принцип вижданията на Президента на Републиката.

Какви са нашите съображения? В сравнение с чл.14, ал.1, внесена от Президента на републиката, предлаганият текст съдържа няколко обикновени изменения. В обсега на текста се включват всички военнослужещи във Върхожените сили. Разликата е, че тук включваме и срочнослужещите.

Това се отнася както до Министерството на народната отбрана, така и до Министерството на вътрешните работи. Счита се, че не е целесъобразно срочнослужещите да могат да бъдат членове на политически партии, организации, движения, коалиции с политически цели.

Законодателната комисия предложи да се създадат нови 2 и 3 алинея към чл.14.

Съображенията са - предлаганият текст разгръща разпоредбата на ал.1 в процесуално отношение и по този начин осигурява процеса на осъществяване на деполитизацията, което е целта на внесенния законопроект.

По отношение на третата нова алинея - разпоредбата е необходима с оглед на различния правен статус на срочнослужещите в сравнение с правния статус на свръхсрочнослужещите, които постъпват на работа в посочените по-горе ведомства. Членството на тези лица се прекратява само за срока на службата им - година-година и половина толкова, колкото трябва да служат в редите на Върхожените сили.

Налице е също така и една нова допълнителна разпоредба в § 3 от законопроекта (Не чета разпоредбите, защото на всички са раздадени, предполагам всички ги имате пред вас. Раздадени са на всички народни представители днес заедно с дневния ред.)

Съображенията: текстът цели да осигури на лицата, избрани за народни представители и за министри, правото им на членуване в съответните политически партии и политически организации. Нецелесъобразно е лицата, които са служители на посочените ведомства в началния текст и са избрани за народни представители, да преустановяват своето членство в партиите и другите организации, които преследват политически цели.

Предлагаме да се допълнят и Заклучителните разпоредби с няколко текста, с няколко разпоредби. Съображенията за това са с оглед на процесуалната реализация на забраните, които се предлагат в първия текст. Предвиждат се санкции за лицата, които в определения срок не напуснат политическата партия. Те се освобождават от длъжност по реда, който е предвиден в съответния закон.

Разпоредбата на ал.2 не се отнася естествено до срочнослужещите, които се намират във Въоръжените сили не по силата на трудов договор, а по силата на задължението си за изпълнение на военския дълг. Не бихме могли да ги задължаваме тях с декларации, защото в такъв случай, ако приемем тази линия, ще трябва този, който не подаде декларация, да не служи в редиците на Въоръжените сили.

Това са съображенията, които изложих пред вас.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря, колега Джеров. Преди да дам думата на народните представители за изказвания, позволявам си да напомня, че на второ четене на законопроекта трябва да се вземе отношение по направените нови предложения. По принцип той беше обсъден на първото четене, и приет.

Има думата народният представител Стоян Стоянов.

СТОЯН СТОЯНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Излизам на тази трибуна с ясното съзнание, че ще говоря по законопроект, който е поставен на второ четене.

За деполитизацията от тази трибуна бяха казани много и различни неща. Затова си позволявам да се огранича до три принципи въпроса, които считам, че мога да поставя при второто четене на законопроекта.

Първият въпрос. Считам, че в така предложения ни проект за закон в чл.14, ал.1 от Закона за политическите партии и мотивите, които са посочени към за-

конопроектът съществува едно вътрешно разминаване. На една и съща цел се подчиняват различни държавни институции. От една страна армия и милиция, от друга страна - съд, прокуратура и Министерство на външните работи.

Такова поставяне на една плоскост на тези институции считам, че не отговаря на обективната необходимост от гаранции за демократичните промени в нашето общество.

Една е целта, която си поставя деполитизацията на служителите на армията и милицията. Нека не се крием зад думите и видим фактите, че месеци наред в предизборната кампания, а и след това.

(От залата Петър Берон, Георги Аврамов: Само по текста.)

Много ви моля, аз говоря точно по текста. Тъй като критериите, които трябва да приложим, трябва да бъдат еднакви и основното различие, което съществува между ляво и дясно е именно чл.14 и то не по всички предложения за ведомства, които са дадени, а единствено по съд, прокуратура и Министерството на външните работи. Този проблем не беше преодолян, за голямо съжаление, в контактната група, която вчера работи и днес също се постави като проблем в работата на Законодателната комисия. Затова позволявам си тук да взема отношение по него.

Единственото, което искам да кажа, за да не излизам извън рамките, е, че критериите, които се прилагат за Министерството на вътрешните работи и Министерството на народната отбрана са, че те притежават оръжието, че владеят оръжието, но не на такава плоскост и не с такива критерии считам, че трябва да подходим по отношение на съда, прокуратурата и Министерството на външните работи.

Поради ограничеността на времето ще изредя принципно само въпросите, които искам да аргументирам.

Първо. За съда и прокуратурата - поради характера на дейността си съдът и прокуратурата не могат да бъдат потенциална заплаха за демокрацията в нашата страна...

(Шум, неодобрение от страна на депутатите на СДС)

Действията на тези органи са свързани, че се произнасят по отделни дела или случаи.

Устройството на нашата съдебна система, а именно инстанционност считам, че изключват влиянието на една или друга политическа сила в едно многопартийно общество - такова, каквото искаме да бъде изградено.

Всички останали аргументи, които бяха посочени (извинявайте, господа) сочат на напетите призови за чистка в съда и прокуратурата, мотивирани по политически причини.

(От залата Георги Аврамов: Това е лъжа.)

На следващо място искам да изтъкна един обективен факт, който е известен на всички и беше споменат вече от тази трибуна, а именно, че деполитизацията в съда и прокуратурата е вече един реален факт на заместване с безпартийни.

(Оживление в знак на неодобрение в залата от депутати на СДС)

Да. Съществуват многобройни изявления както на отделни служители в съда и прокуратурата, на цели прокуратури и съдилища, а също така изявление на техните синдикални органи за това. Нека този процес да бъде естествен.

Вторият въпрос, на който искам да се спра, и който изрично се поставя - е въпросът за гаранциите. Гаранциите, които бяха поставени считам, че могат да бъдат разгледани в няколко аспекта: наказателно-правен аспект. Вече е направено предложение за законопроект, на който ще бъде отделено специално внимание, поради което аз няма да се спирам на това.

На трето място считам, че съществуват и трябва да съществуват определени правни гаранции. Ние трябва да знаем един път завинаги, че на нашето общество и отделните личности са необходими не декларации, а правни гаранции. Тези гаранции са не само за една партия. Те са за всички партии от пъстрия политически спектър.

В този смисъл аз си позволявам да напомня, да обърна внимание, че Българската социалистическа партия внесе едно предложение, на което не беше отделено необходимото внимание. Затова моля, като предоставям в писмена форма текста на чл.4а от Закона за политическите партии на вниманието на многуоуважаемото председателство и на председателя на Законодателната комисия.

И, за да завърша, си позволявам следните редакционни поправки по така предложения ни законопроект:

В & 1, чл.12, след последната дума "местоработата си", считам, че трябва да бъде внесен за яснота следният израз "..., а посочените в чл.14, ал.1 да не осъществяват политическа дейност".

Позволявам си накрая, за да не вземам отделно думата, да направя и процедурното предложение.

Моля, текстът на чл.14 да бъде подложен на гласуване поотделно за всички ведомства, които са посочени в него. Смятам, че само така можем да гарантираме едно правилно и законосъобразно решение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народният представител Тодор Бояджиев. Да се готви Петър Берон.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: Уважаеми колеги народни представители! Чувствувам определена удовлетвореност от това, че сме пред второ четене на Закона за деполитизацията, удовлетвореност от това, че нашата Законодателна комисия е отчела и моето изказване и редица предложения, съдържащи се в моето изказване на 5 октомври, са намерили своето място в текстовете, които днес ни се предлагат за второ гласуване.

В изказването си на 5 октомври по логичен път стигнах до извода, че на базата на чл.92, ал.10-15 в Конституцията, доколкото основните функции по осигуряване на националната сигурност и отбрана са прерогатив на Президента и на апарата, чрез който това се изпълнява (апарата на Президентството), логично е да се постави въпросът дали не трябва да се деполитизира Президентството или част от Президентството. И тогава в стенограмата е отбелязано: "Гласове от опозицията: "Разбира се". Така че разбиране от опозицията тогава имаше.

Моят уважаван колега Добрин Спасов обаче направи едно питане към мен, на което тогава не можах да отговоря. То е съвсем логично - че ако тръгнем по пътя на тази логика, ние наистина можем да стигнем дотам, че да искаме деполитизирането и на народните представители във Великото Народно събрание. Очевидно е, че не трябва да бъдем максималисти, но аз все пак мисля, че законопроекът постига своята цел, ако спре до служителите на Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи. Затова подкрепям и няма повече да се спирам на този въпрос, но подкрепям и се присъединявам към аргументите, които бяха изказани от преждеговорившия.

Вторият въпрос, на който обаче много определено държа и бих искал да чуя след това и коментара на председателя на Законодателната комисия, искам да му обърнете необходимото внимание, се отнася до следното. В своето изказване аз много сериозно акцентувах върху проблема за гаранциите. Спомняте си, че тогава стигнахме до една твърде изострена дискусия за "лов на вещици" и т.н., бяха разменени някои по-остри изказвания. Но това се случва в парламентарната практика. Тогава представител на опозицията, уважаваният от мен г-н Григор Шишков, внесе едно конкретно предложение. Аз ще си позволя да го прочета отново, защото то не е отразено в законопроекта, който днес ни се предлага на второ гласуване, а беше адресирано директно към Законодателната комисия.

Чета от стенограмата. Ще ви помоля да изслушате съдържанието, след което пък ние, вносителите, ще помолим Законодателната комисия да доизглаголи, ако е необходимо, съдържанието на този член. Той е кратък. "Всички служители в горепосочените ведомства (които ще деполитизираме) получават

пълни гаранции за своето служебно положение и няма да бъдат преследвани заради политическата им принадлежност.

Тези гаранции не се отнасят за онези, които по силата на закона са извършители на различни престъпления. (*Ръкопляскания от двете страни на залата*)"

Това предложение беше внесено от петима народни представители, представители на трите политически сили. Държа да ги спомена поименно: д-р Григор Шишков, д-р Стойчо Тонев - от СДС, д-р Гайдарски и д-р Златев - от БСП, и д-р Узунов - от БЗНС. Подчертавам и титлите "доктор", защото именно тяхното хуманно отношение към проблемите, които обсъждаме по тази конкретна точка, е един допълнителен аргумент отново да настоявам Законодателната комисия да вземе отношение по това направено предложение и да намери неговата юридическа форма. И аз не съм юрист и не мога да го перфектирам, но да намери неговата юридическа форма за включване като член в предлагания законопроект.

Мисля, че всички ще се съгласите, че въпросът за гаранциите е изключително важен и за да гласуваме деполитизацията, трябва да гласуваме и за гаранциите на тези хора, които ние ще деполитизираме с тази промяна на закона. Мисля, че тук ще се съгласите с мен.

И още един въпрос имам към председателя на Законодателната комисия. На същото това заседание говорител на парламентарната група на БСП внесе текстове и за промяна на редица пунктове от Наказателния кодекс в духа на осигуряване на необходимите гаранции. Не се взема никакво отношение по този въпрос. Аз мисля, че той е изключително важен и не може да се разделя от въпроса и от гласуването на постановките за деполитизацията.

Имам следните конкретни предложения, които аз лично внасям и ги имам и в писмена форма.

По Закона за политическите партии. Предлагам сегашният текст на чл.4 да остане като алинея първа на същия член и да се създаде нова алинея на чл.4.

Предлагам два варианта: "Никой не може да бъде преследван под каквато и да било форма за членуването или нечленуването си в политическа партия. Виновните за това деяние носят отговорност съгласно закона." Това е текстът, който лично аз предпочитам.

Вторият вариант е: "Преследването под каквато и да било форма заради членуването или нечленуването в политическа партия се наказва съгласно закона".

Предлагам също така в преходните алинеи да се включи следното предложение за изменение и допълнение на Наказателния кодекс: Параграф един-

ствен към глава VIII, раздел II, Престъпления по служба. Предлагам в чл.282 да се направят следните изменения и допълнения.

Създава се нова ал.2 със следното съдържание: "Длъжностно лице, което злоупотреби със служебното си положение, като съзнателно пречи на някого да постъпи на работа или го принуди да напусне работа поради неговата народност, раса, религия, членуване или нечленуване в политическа партия, или поради неговите политически убеждения, се наказва с лишаване от свобода до три години, като съдът може да постанови и лишаване от правото по чл.37, точка 6."

Сегашната алинея втора в Наказателния кодекс по този член 282 да стане ал.3.

И накрая ще си позволя само едно изречение. Фактът, че днес обсъждаме проект, който е постигнал в основната си част консенсус, за мен е едно доказателство за това, че когато има добра воля, има и конкретни резултати. Консенсусът, който преди повече от месец и половина беше постигнат в парламентарната Комисия по националната сигурност, изразявам увереност, че днес ще бъде потвърден от пълния състав на Великото Народно събрание.

Благодаря. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народният представител Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Въпреки декларацията на първия народен представител, който говори преди малко и каза, че разбира, че се намираме на второ четене на този законопроект, аз не съм много убеден, че двете изказвания, които чуваме, са доказателство за това. Напротив. Според мен те са именно обсъждания на закона такива, каквито се полагат да се направят на първо четене. Няма смисъл да си напомним, че второто четене е гласуване на предложения или правене на нови предложения.

Ние протестираме против начина, по който се прави това обсъждане днес.

Що се отнася до въпроса за съдиите и съдебните служители, пред мен е становището на Съюза на съдиите и съдебните служители в България, който на свое заседание призовава всички съдии и съдебни служители в България да прекратят членството си във всякакви политически партии и движения. То е подписано от управителния съвет. Ето го, господин председателстващ. *(Ръкопляскания в опозицията)*

Що се отнася до нашето становище на Съюза на демократичните сили, то е законопроектът да бъде предложен така, както е изработен от комисията и представен в тази форма.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата за реплика г-н Григор Шишков.

ГРИГОР ШИШКОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! Вярно е, че ние миналия път в знак на съгласие предложихме това допълнение във връзка с гаранциите и моите колеги, уважаваните народни представители д-р Гайдарски и д-р Златев напълно се съгласиха с тези гаранции. Но, извинете, когато ние обсъждахме всичко това (аз моля те да станат и да потвърдят), имаме предвид деполитизация на всички органи - не само на армията и органите на МВР. Така че когато го съгласувахме всичко това, то беше в един цялостен пакет. И защо сега трябва да делим нещата отново? Освен това, доколкото знам, в разискванията на комисията по този въпрос също се е постигнало съгласие. И ето че сега ние отново започваме да спорим по един толкова ясен въпрос.

Аз мисля, че уважаемите господа народни представители, които отделиха съда и прокуратурата, редно е да си вземат думите назад.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата за реплика Соня Младенова.

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Взимам думата за реплика по повод направеното искане от г-н Тодор Бояджиев за обяснение от Законодателната комисия във връзка с направеното предложение за изменение и допълнение на Наказателния кодекс. Направено е под формата на законопроект, самостоятелен, който е заведен в деловодството на Великото Народно събрание и предстои да бъде разгледан след като Бюрото на Народното събрание се промисне по него и го отпрати към Законодателната комисия.

За сведения на пленума искам да кажа, че всички онези предложения, които г-н Бояджиев представи пред вас сега и всички онези предложения, които бяха направени от представителите на медицинското съсловие в парламента, са съобразени и систематизирани съобразно Международния пакт за икономически и политически права, Всеобщата декларация за независимо правосъдие и Заключителния документ на Виенската среща за сигурност и сътрудничество.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народната представителка Елена Кирчева.

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: Многоуважаеми госпожи и господа народни представители! Взимам думата от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз, за да кажа пред всички вас, че ние поддържаме зако-

нопроекта така, както е внесен от Законодателната комисия. (*Ръкопляскания отъясно*) Аз не зная трябва ли да оспорвам пред вас ноторно известни факти като този, че съдът, прокуратурата могат да бъдат и потенциална, и реална заплаха за демокрацията. (*Викове "Браво" и ръкопляскания отъясно и средата на залата*) Четиридесет години ние с вас бяхме свидетели на това. Колеги юристи в залата, нима вие, които правораздавахте не правораздавахте в името на тълкувателните постановления на Върховния съд в изпълнение на поредния конгрес на партията. Бъдете честни пред себе си! (*Викове "Браво" и ръкопляскания отъясно и средата на залата*) Моля ви, господа народни представители от Българската социалистическа партия, не спъвайте демокрацията! (*Викове "Браво" и ръкопляскания отъясно и средата на залата*) Що се отнася до гаранциите, за които основателно говорят някои от нашите колеги, искам да ви припомня, че такива гаранции се съдържат в основния закон на нашата държава - Конституцията, такива гаранции се съдържат и в Закона за политическите партии като цяло. Те са уместни, но се съдържат вече в текста на закона.

Благодаря ви за вниманието. (*Ръкопляскания отъясно и средата на залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народният представител Стойчо Шапатов.

СТОЙЧО ШАПАТОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми народни представители! Като осъзнавам сложността на политическата ситуация и отговорността на въпроса, който е предложен за обсъждане на днешното пленарно заседание на Великото Народно събрание и отчитам обстоятелството, че този законопроект е поставен на второ четене за разглеждане от Великото Народно събрание, ще си позволя съвсем накратко да направя само някои предложения във връзка с чл.14, ал.1 от Закона за политическите партии.

Присъединявам се към предложението на народния представител Тодор Бояджиев текстът по чл.14, ал.1 да бъде завършен до "военизираните служители на Министерството на вътрешните работи". Ако въпреки всичко Законодателната комисия не приеме това предложение, предлагам следните промени и допълнения в текста по чл.14, ал.1 от Закона за политическите партии. А именно "военнослужещите във Въоръжените сили и във войските на другите ведомства, военизираните служители на Министерството на вътрешните работи, Службата за охрана, Националната разузнавателна служба, съдиите, прокурорите и служителите с дипломатически ранг в Министерството на външните работи", да бъде добавен и текст "както и щатните и извънщатните служители и сътрудници в Председателството (Президентството) на републиката". Понататък "не могат да членуват" да бъде заменено с "не могат да осъществяват

дейност в полза на политическите партии, организации, движения и коалиции с политически цели по смисъла на чл.1 от закона".

Като допълнение към този текст на чл.14, ал.1 предлагам и следния допълнителен текст: "Тези ограничения не се отнасят до участието на гореизброените категории в предизборните кампании". Искам веднага да се мотивирам. Ако един съдия, който сега е член на СДС, желае да се кандидатира за кмет в една изборна кампания, или на БСП, независимо от коя партия е, ако приемем този текст по чл.14, ал.1, това би означавало той да не може да осъществява политическа дейност и да не може да се включи в предизборната борба за Народно събрание или за местни органи на държавната власт. В същото време искам да мотивирам и моето предложение, тъй като разбирам предложението на Председателя (Президента) на Републиката, осъзнавайки важноста на горепосочените държавни органи и институции относно служителите в Президентството. Считаю, че на настоящия етап Председателството (Президентството) на републиката е един изключително важен институт и бих направил следното сравнение. Ако един старшина от Министерството на вътрешните работи застрашава процеса на демократизацията няма един политически съветник, в случая уважаемият г-н Димитър Луджев, макар и нешатен, би бил по-малко опасен за демократизирането на обществото? (*Свиркания и възгласи отъясно*) Все пак той е уважаван лидер от СДС и би имал политическо влияние върху определянето на външната политика на страната.

Като правя тези няколко предложения в същото време искам да изразя моето опасение, че така предложеният текст е в противоречие с Конституцията и преди всичко с чл.35, ал.2, където се казва: "Не се предвиждат никакви привилегии и ограничения в правата, основани на народност, произход, религия, пол, раса, образование, обществено и материално положение". Именно тези категории, по силата на своето обществено положение заемат определени длъжности в системата на Министерството на вътрешните работи, съда, прокуратурата и т.н.

Изразявам благодарност за току-що прочетеното предложение от г-н Петър Берон относно съдиите във Върховния съд, нашата партия вече се демократизира, (*гласове "Е-е-е"*) никой не им пречи те да напуснат доброволно редовете на партията. Изразявайки тези съображения по чл.14, ал.1 от сега действащата Конституция аз считам, че чл.35, ал.1 и 2 кореспондират и с чл.92 от Конституцията, където Президентът (Председателят) на Републиката осигурява спазването на Конституцията, законите, правата и свободите на гражданите. Считаю, че всички ние, независимо от нашата политическа принадлежност, би следвало, и независимо от това дали сме гласували "за" или "против"

кандидатурата на Президента уважаемия господин д-р Желю Желев, да запазим нашето уважително отношение към него и институцията, която представлява той и да не го поставяме в положение този, който е призван да защитава Конституцията на страната, да внася предложение именно за нарушението на чл.35, ал.2.

Благодаря ви за вниманието.

Доколкото г-жа Елена Кирчева отправи упрек към моята партия, действително тоталитарната партия осъществяваше тези, може би, не дотам етични правомощия посредством бившия министър на правосъдието, члена на БЗНС г-жа Светла Даскалова. *(Ръкопляскация отляво)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата Йордан Кукуров.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Уважаеми колеги и господа народни представители! Считам за нужно отново да се представя не толкова като име Йордан Кукуров, а повече като човек, избраник и представител на Българския земеделски народен съюз "Никола Петков". Представител съм на организация, която в продължение на близо седем десетилетия е понесла рани от диктатурата отляво и отдясно, много от които не са заздравели.

Когато този закон се готвеше и се уточняваше текстът присъствах и аз. Бях подготвил едно съвсем кратко слово, в което да кажа, че с приемането на този закон така, както е редактиран, се извършва революция в полза на демокрацията - по-голяма от онази, която стана на 10 ноември 1989 година. *(Ръкопляскация от центъра на залата)* Трябва да ви кажа, че народът с облекчение би приел това, а всички ние с удовлетворение, че сме изпълнили един дълг и че оттук нататък ще съществува пълно доверие между нас, между ръководни и тоталитарни структури и системи от миналото и нашето общество. Сега обаче съм принуден да обърна една страница малко по-назад и да ви кажа с известно извинение за онези, които са родени през последните десетилетия. Знаете ли какво е правосъдието? Прокуратурата и съдът нямали оръжие?! Трябва да ви кажа, че революцията - тази, която отрекохме ние, я направи съдът, прокуратурата, следователите, не тези, които притежаваха оръжие, масовизацията на ТКЗС-тата се извърши от малките районни съдии, които съдеха невинни хора и искаха мляко от крави, които нямат телета, искаха наряди от хора, които нямаха какво да ядат и с това направиха масовизацията и нанесоха онова огромно поражение, от което сега не можем да излезем. Направихме нещастна нашата родина и хората гледат със страх и със страх съществуват. *(Ръкопляскация отдясно и от центъра на залата)* Вие, млади другари, не знаете, че за защита на българщината в Македония няколко десетки души ги хванаха, че са

правили национална организация и следователи и съдии, за голямо съжаление със съгласуването с адвокати, им казаха: "Признайте и няма да ви осъдим, в противен случай ще ви осъдим на смърт". Един човек не призна. Всички други признаха и ги осъдиха невинни за защита на българщината. Има ли нужда да има оръжие? Затова ви призовавам, млади колеги. Има и нещо друго. На какво ще прилича този съд, когато искаме да гарантираме на съдиите несменяемост? На какво ще прилича този съд, когато долу се решава от една политическа организация, а в горната инстанция от друга политическа организация?

За доброто на родината, за нашето спокойствие, за нашето разбиране, за откриване и трасиране пътя на демокрацията ви призовавам от сърце, като демократ, който обича демокрацията, който ще се радва на демокрацията и за бъдещите поколения, да гласуваме законопроекта на второ четене така, както е предложен.

Що се касае до гаранциите на г-н Бояджиев, аз казвам: "Щом няма предвиден в закона текст да се съди за политическа принадлежност, тези гаранции са излишни." Да не усложняваме и без това съвсем простите и ясни работи. Не излизайте от позицията на днешния ден. Грешите, грешиме, господа. И оттам се греша (*посочва в ляво*) и оттук се греша (*посочва в дясно*). Днес едни са защитени с този закон, утре други. Знаете ли кой утре ще има властта и кой няма да я има, дали няма вие да сте извън властта, или ние да сме и да гледаме отстрана? Нека създадем едно съвършено само по себе си общество.

Призовавам ви, с предварителна благодарност, да гласуваме законопроекта на второ четене така, както е предложен. (*Ръкопляскания от дясно и от центъра на залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата народният представител Иван Генев.

ИВАН ГЕНОВ: Уважаеми господин председателствущ! Отчитам, че разглеждаме законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии на второ четене. Затова ще бъда пределно кратък.

Предлагам от текста по чл.14, ал.1 да отпадне пасажът: "Съдиите, прокурорите, следователите и служителите с дипломатически ранг в Министерството на външните работи". С това подкрепям колегите Стоянов и Бояджиев. Това би било коректно, както господин Гиньо Ганев много често сполучливо се изразява. Всички мои колеги от парламентарната група на Българската социалистическа партия, които гласуваха за законопроекта на първо четене, отчитаха допълненията или по-скоро изключенията в този смисъл, които тогава бяха официално представени и приети.

Подкрепям колегата Шапатов за осигуряване деполитизацията на президентската институция. Това е толкова очевидно, че не се нуждае от коментар.

Всичко това би било не само коректно, но би съхранило поне част от цивилизования облик на страната ни.

Като дипломат ще отбележа, че спрямо тази професия, поне в Европа и Съединените американски щати, няма подобна дискриминация и нарушаване на човешките права.

Завършвам с основното си виждане по законопроекта. Нечленуването в партията не е абсолютно никаква гаранция за надпартийност. Чиста цел не се постига с порочни средства.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Георги Марков иска думата за реплика.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Текстът, който ви се предлага на второ четене, е плод на изключително тежка, напрегната и първа работа на Законодателната комисия в течение на цели два месеца, за да стигнем до една много прецизна, от правна гледна точка редакция, която ви предлагаме на второ четене.

Просто се чудя как тук може колеги, и то от правораздаването, съда и прокуратурата да говорят за коректност, да говорят за госпожа Светла Даскалова и т.н., след като много добре се знае от целия български народ, че съдът и прокуратурата в България бяха съд и прокуратура не национални, а съд и прокуратура на една партия. Те бяха командвани от генералите на ЦК на БКП - генерал Велко Палин и генерал Кръстев. *(Ръкопляскания от народните представители на СДС)* Това е съдът на България и прокуратурата. *(Гласове: "Браво, браво!" Ръкопляскания от народни представители на СДС)* И Вие искате, господин Луканов, ние да бъдем конструктивни и да милеем за България! Ние ще бъдем конструктивни към всеки, включително и към Вашето правителство, към всяка негова крачка, която е за благото на България. Но ние няма да можем да обясним на нашите гласоподаватели, които са над 2 милиона души, защо ще бъдем повече от тук нататък конструктивна опозиция. И ако този закон не бъде приет днес, обръщам се най-искрено към парламентарната група на СДС: "Ако ние сме опозиция, трябва да напуснем залата!". *(Гласове: "Браво, браво!" Бурни ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Думата има народният представител Емил Чавдаров.

ЕМИЛ ЧАВДАРОВ: Почитаемо председателство, уважаеми народни представители! Заставам на тази трибуна от името на 23-мата народни предс-

тавители от Движението за права и свободи. Заставам и в качеството ми на член на Законодателната комисия.

Всички колеги от Законодателната комисия знаят, че докато изготвям този окончателен текст - може би най-удачен, изминахме мъчителен път. В едно мое предишно изказване заявих защо пътят беше мъчителен. Просто някои фактори, някои лица, присъстващи тук в качество на народни представители, не искаха да се разделят с тези органи. Просто бяха ги обградили, макар че тези органи тук- таме, мога да кажа почти в цялата страна, сами искаха да се разграждат от тях. Но така или иначе, макар че изминахме мъчителен път, все пак доказахме пред цивилизования свят, че не сме заден двор на Европа, че направихме първата сериозна крачка към Европа евентуално, ако този законопроект бъде приет.

Не се съмнявам в това, понеже в Законодателната комисия обсъдихме законопроекта точка по точка, алинея по алинея, параграф по параграф. Съществени противоречия нямаше. Но разберете едно. Ние като парламентарна група от ДПС изключително много се радваме заедно Законодателната комисия предложи на вашето внимание този окончателен за мен текст. Всички български граждани, мисля, че ще бъде лаконичен, но и да бъде лаконичен, ще ме разберете, ще бъдат равни, постъпвайки на работа в тези т.нар. специфични, специализирани органи, че всеки един младеж, стига да отговаря професионално на нивото на изискванията, ще може да стане пилот. Всеки български гражданин ще може да бъде капитан на военен кораб. Голяма част от българското население, голяма част от младежта досега нямаша такива права. Когато те ще бъдат аполитични (*гласове: "Браво, браво!" Ръкоплясания от народни представители от СДС*), ще имат всякакви права наравно с децата на бившите поменклатурчици, които не заслужаваха да бъдат в тези органи. (*Бурни ръкоплясания от народни представители на СДС*)

Ето защо, заявявайки, че този окончателен текст е и победа на нашата институция - Президентството, което е демократично и ни води към Европа.

Благодаря за вниманието. (*Гласове: "Браво, браво!" Ръкоплясания от народни представители на СДС*)

Уверявам Великото Народно събрание, че представителите на Движението за права и свободи са зад законопроекта, зад законопроекта са 23 гласа. (*Бурни ръкоплясания от народните представители на СДС*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има право на реплика господин Корнезов. Заповядайте. И колегата Бойко Димитров поиска право на реплика.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Тридесет секунди за реплика към г-н Марков. Бих искал да отговоря не толкова като депутат, а като съдия със 17-годишен стаж...

(Оживление в залата в знак на неодобрение от депутати на СДС)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви колеги. Изслушайте оратора.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие казахте, че съдиите са били командувани от ген. Палин и ген. Кръстев. Аз не ги познавам. Мен не са ме командували тези генерали.

ОТ ЗАЛАТА: Други генерали са Ви командували.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Както казва една английска поговорка: Съдията е гласът на закона. И огромното мнозинство от българските съдии са честни хора и честни юристи, и са прилагали честно закона.

Ако мога да задоволя любопитството на г-жа Петрова - произнесъл съм вероятно хиляди, вероятно десет хиляди и повече присъди и решения. И сега мога с чиста съвест да се подпиша на тях.

Благодаря ви.

(Ръкопляскания от депутати на БСП)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата Бойко Димитров за реплика. След това Елка Константинова.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Уважаеми господин председателстващ, уважаеми дами и господа! Аз поисках думата не за реплика, а за въпрос към докладчика - председателя на Законодателната комисия. Така че моля господин председателстващият да прецени дали сега е уместно. Може би след това, когато вече ще се обсъжда параграф по параграф гласуването.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Добре. Изкажете се, ако е кратко.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Въпросът се отнася до текста на новия член 12а, в частта му, където се казва, че държавните служители не могат да използват служебното си положение за осъществяване на дейност в полза или вреда на политическите партии. Моят въпрос е от редакционен характер. Аз по принцип подкрепям денеполитизацията. Позицията ми е известна. Изказах се по този въпрос по повод на едно питане. Направих обстойно изказване и пред трите комисии, когато го обсъждаха. Но в тази редакция, понеже е нова, за мен възниква въпросът - дейност в полза или вреда - това включва ли, както е редактирано - изпълнение на служебните задължения в полза, а те могат да бъдат и във вреда на определена политическа партия - охрана на митинг, оказване на съдействие на членове на партии при провеждане на избори. Това са все служебни лица, които имат служебни задължения и трябва да упражняват дей-

ност, която е в полза, а понякога може да бъде и във вреда на някоя политическа партия. Дали тази редакция е достатъчно прецизна. Отправлям този въпрос към юристите.

Вторият въпрос, отнасящ се до редакцията също на този текст, там къде-то става дума за дипломатическите служители - във всички страни, в т.ч. и в България, служителите с дипломатически ранг (казано в текста) в Министерството на външните работи. Във всички страни има търговски, културни аташета, аташета по селско стопанство, аташета културни, които...

(Шум в залата в знак на неодобрение от депутати на СДС)

Не е така.....

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви се изслушвайте.

БОЙКО ДИМИТРОВ: В посолството на Съединените щати в София (отговарям на реплика, репликата беше: "Всички са ченгета") има културно аташе, търговско аташе и това не са служители с дипломатически ранг в системата на Държавния департамент. Те идват като служители от други...

Господа, не ме прекъсвайте.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви колегите отдясно и отляво, които са прави да седнат по местата си и да не прекъсват оратора.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Аз говоря по същество и поставям въпрос, който се отнася до прецизността на редакцията на текста, който обсъждаме в момента и по конкретни въпроси, които ще възникнат. Струва ми се (може би попадам в момент на излишно политизиране на настроението в залата) въпросите са съвършено уместни и конкретни. Така, както е редактиран текстът може да се получат несъответствия и служители, които ще заминат от системата на Министерството на външноикономическите връзки, при такава редакция, имайки дипломатически ранг, няма да подлежат на деполитизиране. За мен въпросът е уместен и трябва да се намери една по-прецизна редакция, която ще го реши.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колегата Джеров ще вземе отношение.

Имаше искане за една реплика от страна на Петър Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Извинявайте, оставам с впечатление, тъй като за всички е ясно, че този закон ще се гласува. Негласуването на този закон е водораздел между лявата и дясната страна на залата.

(Шум в залата) Разберете го това нещо. Ако е целта да се печели време и да се протака гласуването на този закон, кажете да слезем в бюфета и да останем един час, и след един час да се качим и да го гласуваме. Всички тези неща са неща, които трябваше да бъдат поставени на първо четене.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Един момент. Моля ви. Преди да продължим изказванията, искам да прочета едно предложение от четирима народни представители, които предлагат да бъде прекратена дискусиата и да се премине към гласуване. Може би си давате сметка и всички виждаме, че последните изказвания започнаха да засягат проблема по принцип. Нещо, което направихме още на първото четене, зачестиха репликите. Това е едно предложение, което аз поставям на вашето внимание. И евентуално, ако има възражения по него, след това да го гласуваме.

Една реплика. Заповядайте д-р Дертлиев.

Става въпрос за реплика, д-р Дертлиев.

Мочуров, нямате думата. Седнете си на мястото, ако обичате.

Поставих въпроса, че има формално предложение за прекратяване на дискусиата и за преминаване към гласуване. Има ли възражения?

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ: С уважението на младите колеги, които за щастие не са били омърсени, ги питам - кой осъди Трайчо Костов - юристите. Кой осъди Никола Петков? Кой осъди Кръстю Пастухов? Младият съдия, на който беше наредено да даде присъдата, предварително каза: "Но чакайте, още няма съд". Беше веднага сменен. Имаше и честни наши юристи. Каква беше съдбата на Праматаров, който се самоуби, за да не участва в срамното убийство на Трайчо Костов?

(Ръкопляскания от депутатите на СДС)

Нас ни съдеха съдии, нас ни правеха следствие юристи. Ние на можехме да говорим вече и да ходим. Ние умирахме, защото срещу нас бяха юристи.

Господа, не смесвайте вашата чистота с мърсотията на другите, защото ще престанем да вярваме в нея.

(Ръкопляскания)

Младите хора, щастливи сте, че не сте били въведени в този водовъртеж. Не покривайте, ако покриете по този начин станалото, ако покриете всичко това, което е позор за нашата страна, вие създавате перспективата за ново такова деяние.

Млади хора, тук е истината - един закон, който гарантира, че вече няма да стане това, че България ще бъде демократична и че хората от правосъдието ще бъдат най-уважаваните и най-обичаните, и няма да има никаква сяпка върху тяхното честно име. Моля ви, гласувайте.

(Възгласи "Браво!" Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Искате думата във връзка с предложението за прекратяване. Заповядайте.

Само във връзка с формалното предложение за прекратяване.

Предложението за прекратяване на дискусиата беше направено от четирима представители на Съюза на демократичните сили. Народните представители, които са в залата, имат право да вземат отношение по този въпрос, след което да се пристъпи към гласуване.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: Г-н председателстващ, аз имам въпрос към Вас. Аз направих официално формално предложение с текстове по законопроекта за второто гласуване. Ако ще гласуваме, тези предложения мои ще бъдат ли гласувани също? Искам рязяснение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да, разбира се, ще Ви обясня.

ТОДОР БОЯДЖИЕВ: А д-р Дертлиев, с цялото ми уважение към Вас, юристи има в цялата зала - и в двете крила. Дайте не общо да отправяме... Има нечестни юристи. Има честни юристи. Така е. И честните не са само от една страна.

(Оживление в залата в знак на неодобрение от страна на депутати на СДС)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви колеги. Тишина.

Искам да отговоря на колегата Бояджиев. Може би той не е още схванал как е процедурата във Великото Народно събрание. По предложенията, които той направи след малко ще имат думата не само той, но и другите колеги, ще има думата председателят на комисията Александър Джеров, който ще каже дали веднага да пристъпим към гласуване параграф по параграф, или комисията ще има нужда от малко време, за да вземе предвид тези предложения. Въпросът беше в момента, че е предложено да се прекратят обсъжданията и да се премине към гласуване.

Колежка! а Ирина Бокова има думата.

ИРИНА БОКОВА: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Аз вземам думата по това процедурно предложение, което беше направено. Аз съм против прекратяването на дискусиата, поради причината, че аз съм в списъка на ораторите, бях на четвърто или пето място, когато се записах, а сега неочаквано останах някъде на десето-единадесето място. И затова... *(глас от блока на СДС: "Изтървали сте влака")* много моля за малко повече възпитание и по-голяма коректност в отношенията. *(Оживление в залата)*

Също така, тъй като имам едно конкретно предложение за допълнение към този законопроект на основата на консенсусните документи, приети от Комисията по правата на човека и на Комисията по националната сигурност, които смятам, че може би ще бъдат приети и от двете страни на тази зала. Затова

много моля да продължим по-нататък нашата дискусия, да не прекратяваме дискусията сега.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колежке Бокова, понеже Вие поставихте въпроса за коректност искам да Ви кажа, че Вие сте на шесто място в списъка на кандидатите за изказване от страна на БСП. А доколкото всички виждаме в залата няма само депутати от БСП. *(Възгласи и ръкопляскания от блока на СДС)*

ИРИНА БОКОВА: Тъй като бях обвинена в некоректност, аз се записвах в един общ списък, господин председател. Ние всички тук сме народни представители независимо от коя страна на тази зала сме. Аз се записвах в общия списък на депутатите на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Нека да не издребняваме. Пред мен има списък от акад. Тодоров, в който списък Вие сте на шесто място от записалите се за изказване от страна на БСП.

И така чухме предложението за прекратяване на изказванията. Сега предстои гласуване от това формално предложение. Чухме и възражението от страна на представител на БСП. Много ви моля седнете си на мястото. И моля всички народни представители да влязат в залата и да заемат местата си, тъй като ще гласуваме предложението за прекратяване на разискванията. Колегата Йорданов и Илич Цветков да седнат.

Уважаеми колеги, много ви моля за внимание. Предлагам тези народни представители, които са съгласни с предложението да бъдат прекратени разискванията и да се пристъпи към гласуване на второ четене на закона, моля да гласуват. Моля ви внимание - който е против прекратяване на дискусията, моля да гласува!

(Председателстващият се обръща към блока на СДС: "Моля, колеги, седнете си на местата")

Със 174 гласа "за", 138 - "против" и 25 "въздържали се" предложението за прекратяване на дискусията се приема. *(Викове от блока на СДС: "Браво!", ръкопляскания)*

Моля колегата Александър Джеров, председател на Законодателната комисия, да даде своето мнение дали има нужда от малко време или ще можем да пристъпим към гласуване. Преди гласуването ще дадем почивка при всички случаи.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ще моля за една кратка почивка, за да може да обсъдим направените предложения, за да можем в края на краищата да дадем едно законосъобразно предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Половин час почивка.

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Уважаеми колеги, моля ви да засмете местата си, за да продължим нашата работа. Моля за внимание!

Нашата почивка се оказа доста по-дълга от обявената, но да се надяваме, че тя беше действително плодотворна. Преди да дам думата на председателя на Законодателната комисия Александър Джеров, искам да дам възможност за няколко думи последователно на г-н Берон, на г-н Томов, и на г-н Дренчев.

Народният представител Петър Берон има думата.

ПЕТЪР БЕРОН: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги! Очертава се едно добро разбирателство между нас, както винаги (*Ръкопляскания в блока на БСП*), и мисля, че всички вече сме убедени, че вървим към приемането на този така необходим за нашата страна закон.

Остават 2-3 пункта, по които още има нюанси на несъгласие, единият от които е въпросът за гаранциите, които се искат в настоящия закон. Въпреки че аз съм убеден, че тези гаранции се съдържат в други закони, без да съм специалист, не мога да кажа точно къде и колко такива гаранции има, но се казва вече, че такива съществуват; все пак, казва се, че двоен декиш по-здраво държи. Ако ние се съгласим всички, че от психологическа, както и политическа гледна точка е необходимо да се сложи такъв текст, аз не виждам никаква причина ние да не го сложим. Нека този текст бъде в повече, но да съществува за успокоение на тези, които го искат. Аз съм "за" слагането на такъв текст в закона. Благодаря ви. (*Ръкопляскания в блока на БСП*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да, благодаря Ви. Има думата Александър Томов.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! Аз се присъединявам към сериозните слова на г-н Берон за това, че е прекарано, когато в тази зала има разбирателство. Искам да изразя от името на нашата парламентарна фракция готовността да подкрепим както при първото, така и при сегашното четене, проекта за помени в закона. (*Ръкопляскания*) Благодаря; но заедно с това искам да ви направя и едно допълнително предложение, което съгласувахме с някои от политическите сили.

Става дума за това да изключим - и това е единствената наша поправка, за която ви молим да ни подкрепите, от обхвата на закона Министерство на външните работи. Аргументите в полза на това са както от международен характер, така и от вътрешнополитически характер. Те са свързани с това, че е нор-

мално, когато една политическа сила - било то президент, или правителство - желае да решават въпроси за нашите представители в чужбина, да има свободата да правят това от състава на всички свои политически органи. Ние считаме, че с това ще бъдат гарантирани и правата на хората, които работят в тези ведомства. Заедно с това ще преодолеем и възможното неразбиране на нашия парламент за това, че ние включваме в обхвата на закона едни ведомства, а не включваме други държавни органи.

В заключение искам да изразя увереност, че едно такова разбирателство и един такъв подход ще дадат възможност за броени минути да приемем така необходимия за нашата българска демокрация закон. Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря Ви. Господин Милан Дренчев ще се изкаже ли? Господин Милан Дренчев ще вземе ли думата?

МИЛАН ДРЕНЧЕВ *(От залата):* Вместо мен колежката Елена Кирчева иска да се изкаже. Така се разбрахме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Колежката Кирчева? Да. Има думата Елена Кирчева.

(Ръкопляскания)

ЕЛЕНА КИРЧЕВА: На мен се падна отново удоволствието да говоря пред вас и да кажа, че нямам намерение никого да обиждам персонално. Винаги, когато изразявам фактите, изглежда така - тези факти някому не харесват, но ние всичките живяхме при тези факти, всички тук, нали?

Сега, по въпроса за приемането на изменението искам да кажа, че при общото ни обсъждане г-н Милан Дренчев изрази това становище, което и аз изразявам пред вас, че смятам, че би могло да се гласува Законът за изменение на Закона за политическите партии, като на този етап, сега - в момента на гласуването на второ четене - думите, които включват и работещите в Министерството на външните работи, да отпаднат. Това е моето становище, становището на нашата парламентарна група *(ръкопляскация от блока на Българската социалистическа партия)*, което изразявам пред вас. Мисля да не се аргументирам. Аргументите, животът ги носи аргументите, сочи ги. *(Ръкопляскация)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Благодаря. Моля колегата Александър Джеров, председател на комисията, да докладва за поправките. Ще гласуваме закона параграф по параграф.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Уважаеми колеги! По време на почивката успяхме между колегите и с политическите сили да говорим върху направените предложения. Поддържам проекта на Законодателната комисия така, както е

внесен пред вас с едно изменение, което впоследствие ще ви докладвам. По направените предложения от колегите народни представители: да се включи Президентството. Този въпрос беше предложен и преди това, беше разгледан и в Законодателната комисия, вследствие на което допуснахме една поправка - допълнение, което е включено в чл.14, ал.1. Имам предвид Националната служба за охрана и Националната разузнавателна служба. Това беше модифициране на предложението, направено във връзка с Президентството.

Вторият въпрос - правораздаването. Като практикуващ юрист съм категорично за запазване на съдържанието на разпоредбата. Задължително от моя гледна точка трябва и съдиите, и прокурорите, и следователите, да бъдат включени в деполитизацията. Нали точно те провеждат правораздавателната политика! Ако ги изключим тях, по-добре да не пишем нищо!

Следващият въпрос. Бяха направени няколко предложения, свързани с наказателната отговорност. Законодателната комисия трябва да бъде прецизна, юристите трябва да бъдем прецизни. Какво имаме предвид? В случая разглеждаме законопроект за изменение на Закона за партиите. Нека да не приемаме, че това е коктейл от правни норми. Всеки закон има своята правна насоченост, той обхваща определени обществени отношения и ние не можем, като регламентираме едни обществени отношения, да хванем всичко, което би било наоколо. Моля ви да уважите предложението на Законодателната комисия. Не бихме допуснали ние като юристи, особено практикуващите юристи, да слагаме в един закон разпоредби, които нямат пряко отношение към него. Има твърде много закони. Предлага се за търсене на отговорност от държавни служители. Има съответен закон. Ако действително някой народен представител или Министерският съвет считат, че този закон трябва да бъде коригиран, моля за съответна законодателна инициатива. Но не тук.

Следващият въпрос. Разсъждавахме твърде много с г-н Хубенов и с други наши колеги. Било внесено предложение за изменение на Наказателния кодекс, което било свързано с промените, които правим в момента. Ако има действително внесено такова предложение - до мен до този момент то не е достигнало. Обещах на г-н Хубенов в най-скоро време, дойде ли то при нас, да го разгледаме. Даже говорихме с г-н Ганев, че е възможно това да стане и утре. Но моля да го имам пред себе си и съвсем коректно ще спазя обещанието, което беше дадено. При това положение, моля да бъде гласуван законопроектът, така, както е предложен.

Казах още в началото, че е допусната една редакционна неточност, която ще ви докладвам. Ние търсим да обхванем дейността в полза, ще ви цитирам как е написано. Става дума за "политически партии, организации, движения и

коалиции с политически цели". Така, както е текстът, би могло да се разбере, че политическите партии, които имат политически цели, се включват. Щом са политически партии, безспорно те имат политически цели!

Затова предлагам една редакционна промяна: "политически партии или други организации, движения и коалиции с политически цели". Или политическите цели да бъдат насочени към организациите, движенията и коалициите.

Моля така да ми разрешите да докладвам текстовете на три места. Мисля, че ме разбирате, това е абсолютна прецизност. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да. Господин Джеров, предлагам да започнем да приемаме закона параграф по параграф, като четете текста.

Преди това давам думата на Росен Хубенов за реплика.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Понеже името ми се цитира няколко пъти от многоуважаемия г-н Джеров, а не стана достатъчно ясно за какво говори той, аз поисках реплика, за да конкретизирам.

Става дума именно за гаранциите, целящи предотвратяването на така наречения "лов на вещици". (Силни неодобрителни възгласи от блока на опозицията) Става дума за конкретни предложения за изменения в Наказателния кодекс, които официално са внесени в Народното събрание. Споразумението, до което се стигна, е този проект утре да бъде поставен за разглеждане в Законодателната комисия като точка първа и като точка първа за разглеждане в утрешното ни пленарно заседание. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Да. Колега Хубенов, аз мисля, че колегата Джеров беше ясен. При положение, че този законопроект постъпи в комисията, още утре ще бъде обсъден на първо място в Законодателната комисия.

Давам думата на Стефан Златев.

СТЕФАН ЗЛАТЕВ: Уважаеми колеги, прощавайте, че вземам думата, но се консултирахме няколко специалисти от Комисията по националната...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля колеги, седнете на местата си.

СТЕФАН ЗЛАТЕВ: Консултирахме се няколко специалисти от Комисията по националната сигурност. И просто ни смуцава една редакция, която ни се струва не съвсем точна. Искам да я споделя с вас, ако позволите.

Там, където се определя обхватът на действието на департизацията, съществува изразът "военизираните служители на Министерството на вътрешните работи". Смуцава ни това, че фактически офицерският, сержантският и редовият състав на Народната милиция и на Противопожарната охрана не са

военизирани според нас. Те не се подчиняват на Закона за всеобщата военна служба, а на Закона за Народната милиция, и поради това може да възникне недоразумение при прилагането на този закон. Ето защо, ние няколко души депутати - членове на Комисията по националната сигурност, предлагаме една редакционна поправка, както следва: вместо "военизираните служители на Министерството на вътрешните работи", да бъде записано (чета дословно): "От офицерския, сержантския и редовия състав на Народната милиция и Противопожарна охрана". Всичко останало е без изменение.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля колегите, които стоят прави, да седнат на местата си, за да продължим работата си. Колега, Йорданов, много Ви моля!

(Шум в залата)

Моля ви, ако има чужди хора в залата, да напуснат!

Моля ви да седнете, ще дадем думата на Стоян Ганев, като заместник-председател на парламентарния съюз на СДС!

Стоян Ганев има думата.

СТОЯН ГАНЕВ: Уважаеми колеги народни представители! Току-що или по-точно преди малко колежката Елена Кирчева изрази една позиция, която не е позиция на парламентарния Съюз на демократичните сили, във връзка с Министерството на външните работи. Ние сме за приемане на законопроекта така, както на първо четене по принцип е утвърден. И по отношение на Министерството на външните работи.... Даже бихме казали, че това е един от най-важните въпроси, който възбужта стотици хиляди хора, които искат да бъдат политически свободни, изпълнявайки своите отговорни функции на дипломати. Затова ние сме и това е наше становище, изразено многократно, ние сме за това и служителите с дипломатически ранг в Министерството на външните работи да бъдат подложени на този режим, който в момента приемаме. Това, което г-н Дренчев изразява като мнение, се отнася до посланиците. Аз съм упълномощен от него да изразя тази позиция - става дума за посланици, като негова лична позиция.

Разбира се, реакциите на парламентарната група на БСП могат да бъдат разнообразни. Аз бях длъжен да ви запозная със становището на парламентарния Съюз на демократичните сили. А разбира се, това се отнася и за гаранциите. Аз тези думи, които чувам тук за "лов на вещици", ги разглеждам като един политически цинизъм от страна на тези, които в продължение на десетилетия се занимаваха с това.

(Бурни овации от депутати на СДС)

Нека, когато се гласува, се има предвид позицията на парламентарния Съюз на демократичните сили.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Един момент, колега Джеров. Колегата Димитър Йончев иска думата.

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Уважаеми госпожи и господа! Тъй като въпросът засяга гаранциите, искам да ви покажа нещо, което току-що ми изпратиха разтревожени хора. Това са документи, които показват докъде може да отиде ефектът от това, което ние правим в залата. Ефект, който се разпространява много по-широко отколкото кръгът на засегнатите от сегашния законопроект.

ОТ ЗАЛАТА ДЕПУТАТ НА СДС: Вземете си бележка.

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Това е заповед, писмо на ректора на Техническия университет, бивш член на ЦК на Партията...

ОТ ЗАЛАТА ДЕПУТАТ НА СДС: Коя партия?

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Когато имаше ЦК, имаше една партия. Разбирам вашето недоволство.

Който предлага в заповедна форма на началника на една от катедрите, да подаде оставката си, тъй като е член на Българската социалистическа партия. И, тъй като те на общо събрание на Академичния съвет решили, който е член на партия да не заема изборни длъжности. Това е в университета, а не във визираните при нас ведомства.

(Силен шум в залата)

ОТ ЗАЛАТА БОГДАН АТАНАСОВ: Университетите са автономни.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви, спокойствие!

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Искам да попитам уважаемите колеги и особено тези, които се възмущават - съществува ли в България Конституция? Има ли кой да защитава конституционните права и кой ще защити правата на тези хора, на които сега е предложено да бъдат изхвърлени от работа? Кой ще защити, питам, правата на тези хора...

ОТ ЗАЛАТА ИВАН ПУШКАРОВ: Как може такова нещо, бе? Това е цинизъм.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви, моля ви.

Завършихте ли колега, Йончев?

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Така ли се говори? Така ли се говори? Какви са тези реплики?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля ви се, ако обичате, седнете си на местата. Изслушайте оратора.

Ще Ви дам думата, колега Йорданов.

Моля ви се, седнете си на местата.

Колега Медарски, седнете си на мястото.

ДИМИТЪР ЙОНЧЕВ: Нужно е време за още едно изречение. Просто искам да кажа, че ако ние приемаме подобен законов акт без гаранции, подлагаме на опасност всеки, който попада под ударите на този акт. Просто трябва да приемем гаранции.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Взехме решение да прекратим дискусията. Примиनावаме към гласуване. Много ви моля.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Колеги, започвам да чета съответните разпоредби...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Моля за необходимото внимание. Законопроектът е изключително важен и смятам, че всеки трябва да прояви необходимото внимание при изслушване на отделните параграфи и членове.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

Параграф 1. Създава се нов чл.12а със следното съдържание:

"Член 12а (нов). Държавните служители не могат да използват служебно-то си положение за осъществяване на дейност в полза или вреда на политически партии или други организации, движения и коалиции с политически цели, както и да осъществяват политическа дейност по месторабота си."

Това е предложението на Законодателната комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Чухте текста за този параграф, чл.12а. Моля, които са съгласни с този текст, да гласуват.

Против - 4, въздържали се - 4. Текстът се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следва параграф 2 от законопроекта за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

Член 14 има три алинеи. Ще ги четем и предполагам...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Заедно. Не. Пропавайте. Понеже има два варианта на чл.14, ще трябва да ги гласуваме алинеите поотделно.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ще ги чета поотделно алинея по алинея.

"Член 14, ал.1(нова). Военнослужещите във Въоръжените сили и във войските на другите ведомства, военнизираните служители на Министерството на вътрешните работи, Службата за охрана, Националната разузнавателна служба, съдиите, прокурорите и следователите и служителите с дипломатически ранг в Министерството на външните работи, не могат да членуват в политически партии или други организации, движения и коалиции с политически цели, по смисъла на чл.1 от закона".

Това е чл.14, ал.1 в проекта.

ОТ ЗАЛАТА: И вторият вариант да се прочете.

ПРЕДСУДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Предлага се да се прочете и вторият вариант и след това ще ги гласуваме поотделно.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Чета и втория вариант.

"Военнослужещите във Въоръжените сили и във войските на другите ведомства, военнизираните служители на Министерството на вътрешните работи, Службата за охрана, Националната разузнавателна служба, съдиите, прокурорите и следователите не могат да членуват в политически партии или други организации, движения и коалиции с политически цели по смисъла на чл.1 от закона".

Това е вторият вариант.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Чухте двата варианта на тази алинея. Ще гласуваме първо първия вариант.

Моля, който е съгласен с варианта на Законодателната комисия, моля да гласува. И да се брои, ако обичате, точно.

Моля без реплики в залата.

Моля, който е "против" варианта на Законодателната комисия, да гласува. Да се брои, моля.

(Няколко депутати на СДС стоят прави и викат "БКП")

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Въздържали се?

Моля за малко внимание. Със 159 гласа "за"; 172 - "против" и 4 - "въздържали се", първият вариант се отхвърля.

(Голямо оживление в залата. Викове "БКП". Депутатите на СДС стоят прави и скандират: "БКП", след което напускат залата)

Да се преброят народните представители, които са в залата, за да установим дали има кворум.

Моля ви, какъв е броят на народните представители? Затворете, ако обичате, вратите.

Да се преброят народните представители.

Народният представител Александър Томов искаше думата.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! Позволете ми този път да кажа и уважаеми журналисти и гости на нашия парламент! Искам да ви уведомя, че това, което направихме като предложение - да бъде извадено от обхвата на законопроекта Министерството на външните работи, беше предварително съгласувано и уточнено от представители на различни политически сили. Участваха в това съвещание: от СДС - Петър Бе-

рон; от БЗНС - Елена Кирчева и Иван Глушков и от БСП - Александър Лилев и Александър Томов.

Искам да ви уведомя също така - това не е първо напускане на залата. Аз мисля, че ние можем да поставим смело и открито въпроса и аз моля навсякъде да бъдем чути. Да попитаме кой все пак ръководи в СДС? На кого можем да разчитаме? С кого можем да водим разговори? И как можем да работим в един парламент, в който се напуска по силата на емоциите, а не на разума.

Благодаря ви.

(Бурни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Поради липса на кворум... Думата иска народният представител Румен Воденичаров.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Поредното напускане на парламентарната група на Съюза на демократичните сили мисля, че представлява повод за събирането на Комисията по етика. Трябва един път завинаги да се разбере, че всеки, влязъл в тази зала, е длъжен да участва в машината за гласуване. И никой няма право да напуска залата по време на гласуването. Това е грубо нарушение на парламентарната етика.

Благодаря. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Поради липса на кворум *(реплики от залата: "Не казахте колко хора сме. Колко души сме?")* Прекратяваме заседанието.

Преди да прекратим заседанието давам думата на господин Гиньо Ганев да направи няколко съобщения за утре. *(Гласове от залата: "Не казахте колко души сме в залата")*

ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, преброяването при затворени врати показва, че в залата има 187 души. Дотук спрете. Все пак утрешният ден идва.

Заседанието утре е от 10 часа, както е прието за петък.

Утре ще се гледа Законът за изменение и допълнение на Закона за народните съвети с оглед местните органи на властта. Има уверение и усилия заедно с това на Законодателната комисия да бъдат готови със своето предложение.

Второ. Има проекторешение на парламентарната Комисия по проблемите на радиото и телевизията, което ще бъде раздадено, за да бъде включено в утрешния дневен ред.

• Както е прието, утре, в петъкния ден, трябва да се направят отговори и на поставени питання.

Утре ще отговорят: Господин Валери Цеков - министър на търговията и услугите, на питання, поставени от народните представители: Георги Петров, Красен Станчев, Александър Каракачанов, Петър Стайков, Христо Аврамов.

Второ. Министърът на външните работи - господин Любен Гоцев - ще отговори на питання на народните представители: Стефан Савов, Иван Пушкарров, Соломон Паси.

Имаше готовност на министъра на културата господин Димов да отговори на едно питане на господин Методи Недялков. Той го представи в писмен вид. Народният представител е запознат и то отпада.

В Бюрото получихме едно напомняне от народния представител Стойчо Донев. Той е поставил две питання пред министъра на здравеопазването господин Черноземски и той настоява министърът да представи отговорите на неговите писмено поставени питання. Направи се проверка преди малко. Министър Черноземски не е в София. Той и утре е въвн от София. Ще се върне едва във вторник. Но неговата готовност е изразена идния петък той да отговори на питаннята на този народен предствител и на други въпроси, които са поставени от парламентаристи.

РОСЕН ХУБЕНОВ (От място): Наказателния кодекс.

ГИНЬО ГАНЕВ: Вероятно става дума за текста за гаранциите. При положение, че утре мине през Законодателната комисия, а аз сам лично ще се посотарая това да стане така, да намерим законопроекта, за който говори и госпожа Соня Младенова тук, и да бъде разгледан с предимство в Законодателната комисия. При това условие и трябва да се стремим към това и това е проблем, който ще бъде представен тук на утрешния дневен ред.

По отношение на дневния ред не можем да го гласуваме, господа, защото не сме 200 души.

Няколко съобщения.

Първо. Комисията по труда, социалната защита и осигуряването на гражданите ще заседава утре от 8.30 в тази сграда.

Второ. Комисията по радиото и телевизията - от 8.30 утре, също в тази сграда.

Трето. Законодателната комисия (аз не виждам тука господин Джеров), но стана уточняване тя да заседава утре от 8.30.

Председател съм на Комисията по подготовката на правилника. Ние бяхме готови да обявим утре заседание на комисията в 8 часа, но не виждам как можем да направим това съобщение на една част от залата. Има подготвени писмени предложения на работната група към комисията във връзка с всички направени предложения от досегашната дискусия по проекта за правилника.

Вероятно това трудно ще се организира и Комисията по правилника ще заседава може би утре след края на пленарното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Има думата господин Иван Зънзов за едно съобщение.

ИВАН ЗЪНЗОВ: Уважаеми колеги, във връзка с битовото устройване на депутатите от провинцията моля всички, които са настанени в хотел "Рила", да останат тази вечер тук, за да бъдат разяснени някои неща.

За СДС проблемите ги движи господин Даскалов.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ИВАН ГЛУШКОВ: Закривам заседанието.

(Закрито в 20.25 часа)

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЕЛИКОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ: Николай Тодоров**

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: Иван Глушков